

fundaturque in indifferentia iudicij, quo intellectus iudicat bonum propositum voluntati non habere necessariam connexionem cum bono in communi, ad quod naturaliter determinatur voluntas, & quia intellectus pro isto statu quocunq; bonum proponat voluntati, illud proponit cum indifferentia huiusmodi iudicij, id est manet libera quoad exercitium.

Dices: Tunc tollitur libertas, quando tollitur indifferentia: sed per illam prædeterminationem tolleretur indifferentia voluntatis in operando, ergo & tolleretur eius libertas.

Respondent Thomistæ, quod determinatio naturalis seu ex necessitate collat libertatem, non tamen determinatio ad unam operationem secundum modum voluntatis: prævius autem Dei concursus prædeterminat quidem voluntatem ad alteram partem, non tamen ex necessitate, sed iuxta propriam naturam ipsius voluntatis.

Argum. 1. Secundo probat Morilanus authoritatem negotiata Concilii Araucani, & Tridentini, in quibus agitur de efficacia gratiae, & tamen nihil definitur de ista prædeterminatione. Deinde in Tridentino Seffo, cap. 5. & Can. 4. habetur, quod liberum arbitrium motum à Deo possit motioni consentire, & resistere, si velit, ergo à fortiori hoc erit verum in aliis ordinis naturalis.

Reff. Respondeo melius saluari hæc omnia, & praestitum libertatem creaturæ ad actus naturales ordinis per negationem concursus immediati Dei, quare non incumbit nobis responderet: ad illa obiecta. Respondent tamen Thomistæ neque etiam in Conciliis esse determinationum contra prædeterminationem: Ad illud verò Tridentini solent dicere Concilium loqui in sensu diuisio, hæc verò & huiusmodi petunt examen illius solemnis controversiæ Theologicae de Gratia efficaci, quomodo moueat voluntatem, à qua dirimenda debet abstinere Physicus.

Argum. 2. Tertius probat varijs authoritatibus sanctorum Patrum dicentium nostram voluntatem esse liberam, & esse dominam suorum actuum.

Reff. Respondeo melius esse dominam semper abnegando concursum (intellige semper quoad actus naturales, nam pro supernaturalibus datur adiutorium, quod dicitur gratia efficax) Respondent verò Thomistæ non obstante prædeterminatione voluntatem remanere liberam, & dominam suorum actuum.

Argum. 4. Quarto probat ex Doctoribus Scholasticis. Respondeo fatendo communem opinionem admettere concursum Dei cum causa secundis, quæ an sit magis vera, potest colligi ex hac tenus circa materiam hanc à nobis dictis.

Reff. Respondent verò Thomistæ esse quidem opinionem quorundam, non tamen majoris partis, pro se enim habent evidenter S. Thomæ testimonia, vt videre est in Opusculo de hac re conscripto à Bellar: & certè cùm D. Thomas sapientissime vocet causas secundas instrumenta Dei, instrumenta autem præmouant à causa principali, certum erit ex mente D. Thome causas secundas præmoueri, & prædeterminari à Deo.

Argum. 5. Quinto probatur ratione ex eo, quod si causa secunda prædeterminaretur, id deberet Deus facere per unum concursum: deinde per alium concurrere cum causa ad effectum, quod impli-

cat. Respondemus nos per nullum. Respondent Thomistæ recte per unum, eundemque præmouere causam, & concurrere cum ea ad effectum, nec hoc impedit, quin immediatè Deus dicatur concurrere, quia est idem concursus immediate proueniens à Deo.

Seffo: Si daretur ille concursus prædeterminans causam, ponamus quod ibi sit, nec causat in effectum; quare, vel operabitur causa secunda, vel non; si operabitur, ergo operabitur, sine concursu Dei in effectum cadente, & sic Deus non concurret ad productionem effectus illius causæ secundæ: quod si causa non operabitur in illo casu, ergo causa secunda erit mota à Deo, nec tamen operabitur, quod implicat.

Respondeo hoc nihil habere virium contra nos. Respondet verò Thomistæ repugnare, quod ille concursus cadendo in causam non cadat eiā in effectum, quia est unus idemque, & indubitate, id est non est duo.

Septimo: Non potest explicari, quidnam sit ille concursus prævius? ergo non datur, bene tamen explicatur, quid sit concursus simulaneus? nihil enim est aliud, quam ipsa mater actionis causa secundæ, in quantum dependet à Deo.

Respondemus hæc facere pro nobis: sed respondent aliqui Thomistæ esse veram qualitatem. Verius autem respondent alii esse quandom motionem, quæ pertinet ad prædicamentum actionis, cuius officium est concurrere cum causa secundis non quidem tantummodo simultaneæ, sed etiam præviæ; cum enim sit posterior, & viuens aliorum concursu causa secundæ, id est æquum est, ut incipiat, & præueniat motum ipsius causa secundæ, & per consequens prius moueat causam, quam concurret cum ea.

Ottavo probat ex eo, quod tolleretur libertas, & hoc fuisse ostendere nütur; sed hæc nihil faciunt contra nos; sunt enim ad hominem contra Thomistæ, quomodo autem non obstante illâ prædeterminatione Physica non tollatur libertas, fuisse ostendit Alvar. 2. soliendo argumenta in contrarium, quorum nonnulla opera pretium est subiaceere, & solvere.

Nono ergo sit: Si voluntas non possit operari, nisi prædeterminetur, non ipsi debet imputari in vitium, quando non operatur, quod debet; quia non dependet ab ipsa voluntate, quod habeat illam prædeterminationem, cum tamen sine ea non possit operari: si non operatur, potius imputatur illi, qui non dedit illam prædeterminationem ipsi voluntati. Deinde illa prædeterminatione traheret voluntatem ad actus intrinsecè malos.

Respondeo hoc argumentum maximam habere efficaciam pro nobis. Respondent Thomistæ, quod ille influxus prævius non dicatur necessarius, vt voluntas possit operari actus sibi proportionatos, sed ut aucti illos operetur, est enim differentia inter posse operari, & intet operari actualiter; ex eo enim quod voluntas non habeat illum concursum præviuum, infertur solum non esse operaturato de facto; non tamen sequitur non posse operari. Et licet illa motio, praesertim quando est supernaturalis, non sit in nostra potestate, vt in causa efficiente, attamen supponit illa motio terminus illius motionis